

КАНАУДЖ: ИСТИНСКАТА ЛЮЛКА НА РОМСКИЯ НАРОД

Марсел Кортиаде¹

*„Пристигането ви в града на вашите праотци
ме изпълни с емоции, сякаш изгубената ми кръв
се завърна вкъщи по следите на предшествениците ви“
Д-р Живан Шукла, Канаудж 23.10.2003*

Статията представлява съкратен вариант на изследване на д-р Марсел Кортиаде. Текстът концентрира ромската визия за национално строителство. В него намираме мита за общия произход на ромите и общата им пра-родина. Представена е ромската интерпретация за древната история на този народ, за могъщи, богати, просветени и славни царе, за „златния век“ и опустошителното нападение на Махмуд Газневи, довело до унищожението на свещения град Канаудж. Последвалите поробване и прокуждане на населението, поставят началото на многовековни страдания, унижения и гонения.

Ключови думи: произход на ромите, история на ромите, разселвания на ромите

ПЪРВИТЕ РОМИ, КОИТО ПРИСТИГНАЛИ В ЕВРОПА, ЗНАЕЛИ ЧЕ ПРОИЗХОЖДАТ ОТ ИНДИЯ

Когато ромските предшественици достигат Европа, те са с ясното съзнание, че произхождат от Индия, противно на това, което четем в повечето публикации. Има категорични доказателства за това в няколко документа от XV–XVI в., някои от тях публикувани в *Informaciao lil* № 7–9 от 1992: „През същата година във Форли пристигнаха хора, изпратени от императора, те искаха да заживеят като нас... Дойдоха във Форли на седми август и се говореше, че произхождат от Индия“ (Zanichelli, Nicola (Ed.)²; „Това са хора, които живеят три дни на едно място, а следващите три на друго.“ „Имат

¹ Доц. д-р Марсел Кортиаде – Национален институт за източни езици и изследвания, Париж, Франция. Адрес за контакти: 2emc@gmail.com

² *Eodem millesimovenerunt Forlivium quedam gentes misse ab imperatore, cupientes recipere fidem nostram, et fuerunt in Forlivio die VII augusti. Et, ut audivi, aliqui dicebant, quod erant de India.*

господар, който е цар на Коликот³“ [...] Той води със себе си няколко брамина, както наричат свещениците⁴ ...

По-късно се открива ново свидетелство в „Историята на света“ от Давид бен Саломон Ганс, виден еврейски хроникьор, астроном и математик, израснал в Прага: „Крал Филип Втори Испански (1527–1598) решил да прогони всички кушими, които населявали кралството му, обратно в страната Индия, родното им място. Те били огромен брой, повече от 20000(0) и той ги изгонил против волята им“. „Куши“ на иврит означава „етиопски, от Етиопия“ (както в кушитските езици), а по-късно се употребява като „черен“, „негър“, „сарацин“. В Испания думата се отнася по-скоро до ромите в същия смисъл като по-късно появилото се „кале“ (което испанците използват и досега). Това свидетелство подкрепя идеята, че Етиопия е една от предполагаемите родини на ромите, както смята и Ганс. По-нататък ще видим, че на първите роми се е гледало като на сарацини.

Още през XV в. няколко автори в творбите си споменават индийския произход на ромите. Един от тях е френският херцог Шарл Орлеански (1394–1465), който казва в една кратка поема („Pis suis que Boesmen ‘Yndien“): „Аз съм полош от бохемец или индиец“. Швейцарецът Себастиан Мюнстер (1489–1552) предполага, че крайбрежието на Ганг е люлката на ромския народ: „Тогави му казах: Следователно твоят „Долен Египет“ не е в Африка, близо до Нил, а е в Азия, близо до река Ганг или до река Инд“ (Munster 1552)⁵. Най-късните сведения от този период, които насочват към индийски произход на ромите, са от около 1630 г.⁶

Малко по-късно се появява митът за египетския произход на ромите, който поставя под съмнение индийския. „Новият“ по-престижен произход вероятно им е послужил за по-лесна интеграция в Европа. И наистина, египетските корени постепенно се възприемат за автентични. Августин аб Хортис описва как около 1763 г. трансилванският пастор Валий Ищван от Сату Маре „открил“ (всъщност преоткрил) индийския произход на ромите. Той извежда заключението си, като сравнява ромския диалект от Дьор (Северозападна Унгария, където бил калвинистки проповедник) с езика, който говорят индийски студенти, които среща в Холандия. Тази случка, разбира се, звучи като анекдот и не трябва да се приема буквално. В долния параграф ще се опитам да обясня това.

От периода между 1630–1763 г. няма повече писмени доказателства за индийския произход на ромите. Най-вероятно учените го обсъждат помежду си, подхождайки със същото недоверие, с което гледат и на другите теории за произхода: от митичната Атлантида до града на сигините⁷, както и предположения

³ Коликот/Каликут, днешен Коликот, може би се споменава не като реална локация, а по-скоро като символ, защото това е мястото където Васко де Гама дебаркира през 1498 г. и така създава морската връзка между Индия и Европа.

⁴ *Questa d una sorte di gente, la quale va errando tre giorni in un luogo & tre in un'altro [...] Hanno un Signore, quale dimandano il Re di Colucut [...] Questo tal Re hd alcuni Bramini, ouero sacerdoti.*

⁵ „La cosmographie universelle de tout le monde“ (*Je luy dis alors votre Egypte la Basse n'est donc point en Afrique près le Nil, mais en Asie près le fleuve Ganges, ou près la rivière Inde.*“

⁶ Много по-късно и с доста такт известният румънски автор Йон Будай-Делеану (1760–1820) написа в своята *Циганиада*: „După cum spune el, noi suntem din India, și limba noastră să grăiește acolo până în zioa de astezi“ (Epistoliele închinătoare).

⁷ Народ от Мала Азия в поемите на Омир.